

Çocuk İhmali ve İstismarı

Çocuk Tanımı

Çocuk Hakları Sözleşmesi

1.Madde: 18
yaşından küçük her
insan çocuk sayılır.

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu

3. Madde:Daha erken
ergin (reşit) olsa bile
18 yaşını
doldurmamış kimse
çocuk sayılır

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu

6. Madde:Çocuk
deyiminden 18 yaşını
doldurmamış kişi
anlaşılır.

Çocuk İhmali ve İstismarı

Çocuğun sağlığı, fiziksel veya psikolojik gelişimi için gerekli ihtiyaçların karşılanmaması “**çocuk ihmali**” olarak tanımlanmaktadır.

Çocuğun sağlığını, fiziksel ve psikolojik gelişimini olumsuz etkileyen, bir yetişkin, toplum ya da devlet tarafından bilerek ya da bilmeyerek yapılan hareket ya da davranışlara “**Çocuk İstismarı**” denmektedir.

İstismar Türleri

Fiziksel İstismar

Vurma, yakma, itme, ısırma, çimdikleme, silah kullanma, dövme, tekmeleme, boğmaya çalışma, sarsma gibi kaza dışı her türlü davranışları, yaralanmaları içerir.

Duygusal İstismar

Duygusal istismar sistemli bir şekilde çocuğun aşağılanması ya da görmezlikten gelinmesi gibi, onun sağlıklı gelişmesini ciddi bir biçimde etkileyen davranış kalıpları olarak kabul edilir.

Cinsel İstismar

Henüz cinsel gelişimini tamamlamamış bir çocuğun ya da ergenin bir erişkin tarafından cinsel arzu ve gereksinimlerini karşılamak için güç kullanarak, tehdit ya da kandırma yoluyla kullanılmasıdır.

Çocukta İhmal Edilme Uyarı İşaretleri

- Kıyafetlerinin kirli , küçük, mevsime uygun olmaması
- Öz bakımın olmaması (yıkanmama, kirli saç, koku vb.)
- Tedavi edilmeyen hastalığın/yaraların olması
- Güvenli olmayan alanlarda bir yetişkin olmadan bulunması, yalnız bırakılması
- Okula veya olması gereken yerde devamsızlığının fazla olması, geç gelme sıklığının fazla olması
- Açlık, diş sağlığının sağlanmaması
- Yemek/kıyafet çalma

Çocukta Cinsel İstismar Uyarı İşaretleri

- Yürüme veya oturmada güçlük
- Cinsel bölgede yaralanma, kaşınma veya ağrı
- Cinsel konularda, yaşına ve gelişimine uygun olmayan bilgi veya merak
- Kaçınma (durum/kişi), ayrılma kaygısı
- Fiziksel aktivitelerden uzaklaşma
- Arkadaşları arasında üstünü değiştirmek istememe (Beden eğitimi vb.)
- Açıklanamayan hediyeler ve para
- Cinsel yolla bulaşan hastalıklar
- Evden/okuldan kaçma, akademik başarıda düşüş, kendine zarar verme
- Uyku bozuklukları, yeme bozuklukları
- Cinsel artmış uyarılmışlık, rastgele cinsel ilişki
- Enürezis, enkoprezis,
- Mastürbasyon, cinsel içerikli konuşma
- Rastgele cinsel ilişki, fuhuş, teşhircilik

Her uyarı istismar olduğu anlamına gelmeyebilir.

*Cinsel istismar konusunda hikaye uyduran
çocuk sayısı çok azdır.*

Eğer bir çocuk cinsel olarak istismar edildiğini paylaşıyorsa öncelik çocuğa inanmak olmalıdır.

Böyle bir durumu bildiren çocukla alanında uzman, profesyonel birinin görüşmesi önemlidir.

Cinsel İstismarla İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar

YANLIş

- Sadece kız çocukları risk altındadır.
- Sıklıkla düşük gelirli ailelerde yaşanır.
- İstismarcılar, dışarıdan fark edilebilen anormal davranışları olan yabancı kişilerdir
- Parklar, umumi tuvaletler, ıssız sokaklar, karanlık yerler, boş inşaat sahaları cinsel istismarın gerçekteşebileceği tehlikeli bölgelerdir.

DOĞRU

- Erkek çocuklar da risk altındadır.
- Her türlü sosyoekonomik, sosyokültürel düzeyde gözlenebilir.
- İstismarcı çocuğun yakın çevresinden, ailesinden, akrabalarından biri de olabilmektedir.
- Cinsel istismar her ortamda olabilir. Özellikle yakınlar tarafından olduğunda sıklıkla sokakta, arazilerde değil; çocuğun bildiği, güvende hissettiği mekanlarda gerçekteşir.

Cinsel İstismarla İlgili Doğru Bilinen Yanlışlar

YANLIş

Çocuklara uslu, akıllı, açıkgöz olmalarını söyleyip, sık sık uyarırsak onları tehlikelerden korumuş oluruz.

Çocuklar olan biteni çabuk unuturlar. Akıllı, olgun çocuklar bu deneyimi kolay atlatırlar.

Çocuk sesini çıkarmadıysa rızası vardır.

DOĞRU

Çocukları korumanın bilinen en etkili yolu, onlara cinsel istismarla ilgili bilgilendirme eğitimi vermektir.

Cinsel istismar, çocuğun ruhsal ve fiziksel sağlığı açısından ciddi derecede zarar vericidir. Çocuğun tüm hayatını etkileyebilecek ağır bir yüke dönüşebilir.

Çocuk istismarında çocuğun rızası diye bir kavram yoktur. İstemediği söz ve davranışlara itiraz edememesi, rıza göstergesi değil, her anlamda gücünün yetmemesi ile ilişkidir

İhmal ve İstismar Vakalarında Görev ve Yükümlülükler

Bildirim yükümlülüğü (Çocuk Koruma Kanunu Madde 6): (1) Adlî ve idarî merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, korunma ihtiyacı olan çocuğu Aile ve Sosyal Politikalar il/ilçe Müdürlüğüne bildirmekle yükümlüdür. Çocuk ile çocuğun bakımından sorumlu kimseler çocuğun korunma altına alınması amacıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna başvurabilir. (2) Aile ve Sosyal Politikalar il/ilçe Müdürlüğü kendisine bildirilen olaylarla ilgili olarak gerekli araştırmayı derhâl yapar.

Görevi Kötüye Kullanma (Türk Ceza Kanunu Madde 257) : (2) Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi (Türk Ceza Kanunu Madde 279) : Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bildirme Nasıl Yapılmalı?

- Çocuğa yönelik istismara doğrudan şahit olan veya bu konuda duyum alan tüm çalışanlar istismarı bildirmek zorundadırlar. Bu konuda bildirimde bulunmak, kurum çalışanınin kurumdaki görevi veya statüsü ile ilgili olmayıp insani ve yasal bir sorumluluktur.
- Bu tür bir bildirim kim tarafından alınıralsa alınsın, kurumda çocuktan sorumlu meslek elemanı ve/veya kuruluşun idarî personeli (kuruluş müdürü/müdür yardımcısı) ile paylaşılması gerekir. İstismardan sorumlu olan kişinin idarî personel olduğu düşünülüyorsa veya bu konuda şüphe varsa, konunun bir üst idarî amire derhâl aktarılması gerekmektedir.

Bildirme Nasıl Yapılmalı?

- Çocuk tarafından rehber öğretmenine, sınıf öğretmenine veya branş öğretmenine ifade edilen ihmal ve istismar vakalarında; risk aile ortamındaysa; ailenin izni alınmaksızın okul idaresince gizlilik ilkeleri doğrultusunda yazılı olarak durumdan haberdar edilerek kolluk kuvvetlerine ya da Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur.
- Risk aile dışından kaynaklıysa; durum okul idaresine gizlilik ilkeleri doğrultusunda bildirilir. Aile durumdan haberdar edilerek ve çocuk süreçle ilgili bilgilendirilerek kolluk kuvvetlerine ya da Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulur. Vaka sonrası il/ilçe psikososyal müdahale ekibi ile işbirliği yaparak psikososyal destek alınabilir.
- İhmal ya da istismar şüphesi bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmesi için yeterlidir. Çocuk tarafından bir istismar durumu ifade edilmeksizin bu durumu tespit eden sınıf ya da branş öğretmeni durumu okul idaresi ve rehberlik ve psikolojik danışma servisine gizlilik ilkeleri doğrultusunda bildirmelidir.

Çocuk İzleme Merkezi (ÇİM)

2020 yılı itibarıyla Türkiye'de 50 ilde 53 tane Çocuk İzleme Merkezi (ÇİM) bulunmaktadır. ÇİM'ler çocuk istismar vakalarında çocukların cinsel saldırılara karşı korunmasını artırmak, hizmeti çocuğun ayağına getirerek çocukların ikincil örselenmelerini engellemek, çocuğun tüm gereksinimlerini karşılamak ve kurumların işini kolaylaştırmak amacıyla açılmıştır.

Çocuğun cinsel istismara uğradığı konusunda şüphe duyulması halinde; danışman ya da konsültasyon gereksinimi varsa çocuk doğrudan ÇİM'e yönlendirilebilir. Bu durumda çocuğun ÇİM'e nakli danışma gereksinimi duyan personel ya da ailesi tarafından yapılır. ÇİM'de ön inceleme ve değerlendirme yapılır. Bu değerlendirmenin sonucunda cinsel istismarın varlığına ilişkin bir şüphe oluştu ise Cumhuriyet savcısına bildirimde bulunulur ve çocuk ÇİM'deki değerlendirme protokolüne alınır. Eğer cinsel istismara ilişkin bir şüphe oluşmadı ise çocuk sahip olduğu risklerin durumuna göre psikiyatrik değerlendirme ya da sosyal hizmet yaklaşımı için gerekli kurumlara (ASPİM) yönlendirilir.

**"İHMAL VE İSTİSMAR ŞÜPHEİ BİLDİRİM
YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN YERİNE GETİRİLMESİ İÇİN
YETERLİDİR."**

KAYNAKLAR

- Çocuğa Yönelik Őiddetin Önlenmesi Projesi-Rehber Öğretmen El Kitabı
- ailevecalisma.gov.tr
- stgm.org.tr
- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

ARTVIN REHBERLİK VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ